

N:o 28.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof samt att till krigsbruk afstå hästar och fordon; gifven Stockholms Slott den 18 januari 1895.

Under åberopande af bifogade utdrag af protokollet öfver landförsvarsärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t i nåder föreslå Riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till lagar, nemligen:

L a g

angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof.

§ 1.

1. Sedan förordnande, på sätt i 74 § regeringsformen sägs, meddelats om krigsmagtens ställande på krigsfot, må från den dag, som af Konungen, efter statsrådets hörande, i allmän kungörelse bestämmes, genom requisition af kommuner och enskilde utfordras förnödenheter och tjänstbarheter, som må vara att i orten tillgå och som erfordras för fyllande af sådana krigsmagtens oundgängliga behof, hvilka icke på annat sätt kunna med tillräcklig skyndsamhet tillgodoses. Vid krigs-

magtens återgång till fredsfot upphör rätt till requisition på grund af denna lag från den dag, som på lika sätt bestämmes och kungöres.

2. Om endast en del af krigsmagten ställes på krigsfot, inskränkes requisitionsrätten till hvad som erfordras för denna del.

3. Hvad enligt requisition utgöres, skall, der ej annorlunda här nedan stadgas, af statsmedel ersättas, i enlighet med de i denna lag intagna bestämmelser.

4. Rätt att göra requisition tillkommer de militära myndigheter, åt hvilka Konungen i den ordning, som i § 13 sägs, sådan rätt meddelar. Requisitionen skall alltid ske genom skriftlig, af requirenten undertecknad handling. För hvad enligt requisition blifvit lemnadt eller fullgjordt, skall qvitto gifvas.

§ 2.

1. För requisitions utgörande ansvarar vederbörlig kommun, så framt requisitionen icke, enligt § 4 mom. 2, ställes omedelbart till enskild kommunalmedlem, och må kommun, rörande sättet och ordningen för den behöfliga fördelningen på kommunalmedlemmarne af hvad som ifrågakommer att inom kommunen genom requisition utgöras, sjelf i laga ordning fatta beslut.

2. Genom requisition må anskaffas eller tagas i anspråk:

a) kvarter för trupper med befäl och vederlikar samt för andra, som äro vid krigsmagten anstälde eller för dess räkning använde; stallrum för hästar och slagtdjur äfvensom plats under tak i befintliga byggnader för materiel och andra effekter;

b) mat i kvarteren för till krigsmagten hörande personal samt foder åt hästar och slagtdjur;

c) fartyg, båtar och andra farkoster, med eller utan bemanning, samt kanaler och slussverk med tillhörande personal och materiel;

d) anspann, med eller utan fordon och formän, jernvägar äfvensom andra transportmedel med tillhörande personal och materiel;

e) telegraf- och telefoninrättningar med tillhörande personal och materiel;

f) vägvisare, budbärare, arbetsmanskaper, materialier, verktyg och redskap för tillfälliga för krigsändamål erforderliga väg-, bro-, befästnings- och andra arbeten jemte till sådana arbeten nödig mark samt byggnader och verkstäder;

g) proviant och foder jemväl under andra förhållanden, än de i mom. b) afsedda, äfvensom slagtdjur;

- h) bränsle och lägerhalm för trupper i kvarter, läger eller bivack;
- i) stenkol äfvensom tåg- och trävirke samt andra för utrustning af krigsfartyg erforderliga materialier;
- k) vård hos befolkningen för sjuke och sårade menniskor och hästar, tillhörande krigsmagten;
- l) annat, som kan behöfva undantagsvis genom requisition anskaffas, såsom bevärnings- och utrustningspersedlar, läkemedel och förbandsmaterialier, äfvensom till biträde erforderlig personal.

§ 3.

För åstadkommande af en så vidt möjligt jemn fördelning vid requisitionernas utgörande indelas riket redan i fred, på sätt som af Konungen bestämmes, i requisitionsområden, hvarvid hänsyn tages ej mindre till de särskilda landsdelarnes tillgångar än ock till rikets administrativa indelning samt krigsmagtens förläggning.

Denna indelning skall, då requisitionernas beskaffenhet sådant medgifver, läggas till grund för deras utgörande.

Hvad krigsskådeplatsen angår, eger dock högste befälhafvaren, utan hinder af denna föreskrift, att i nämnda afseende utfärda nödiga bestämmelser, sedan han erhållit det bemyndigande, som i § 1 mom. 4 omförmäles.

§ 4.

1. Requisition ställes till Konungens befallningshafvande eller behörig under honom lydande administrativ myndighet.

2. Då större skyndsamhet erfordras och requisitionens ändamål eljest skulle förfelas, må requisition ställas till kommunalmyndighet eller, der sådan icke kan genast anträffas, omedelbart till den eller dem, som böra requisitionen fullgöra.

3. Requisition må icke omfatta annat än hvad inom orten finnes att tillgå.

4. Vägrar eller försummar någon att requisition behörigen eller i rätt tid fullgöra, eger administrativ eller kommunal myndighet att använda det tvång, som erfordras för det requirerades uttagande. Kan dröjsmålet medföra våda och är civil myndighet ej när, tillkommer ock militärmyndighet samma rätt mot ansvar, vid missbruk, efter lag.

§ 5.

1. Qvarter lemnas:
för tågande trupper och militärtransporter,
för till ortens försvar eller eljest derinom förlagda trupper och militära anstalter.
2. Qvarter lemnas i mån af utrymme i tillgängliga hus och byggnader å all egendom såväl i stad som på landet; dock äro invånarne ej skyldige att lemna de rum eller sängar, der de vanligen hafva sitt nattläger.
3. Qvarter för människor, stallrum för hästar och slagtdjur samt, i mån af behof, plats under tak för materiel och andra effekter lemnas utan betalning.
4. Mat, som lemnas i qvarteren, skall vara efter ortens sed och ersättes, likasom i qvarteren lemnadt foder, efter det pris markegångstaxan upptager.
5. I öfrigt lända i fråga om qvarter gällande inqvarteringsordningar och författningar om truppers och persedlars fortskaffande i tillämpliga delar till efterrättelse; skoland dock, vid behof af trängre inqvartering än i vederbörliga inqvarteringsordningar är föreskrifvet, en hvar af krigsmagten åtnöjas med det utrymme, som kan lemnas.

§ 6.

1. Då i annan ordning, än för kronoskjuts finnes föreskrifvet, anspråk med eller utan fordon på requisition lemnas, utgår ersättningen efter kördag, beräknad till högst tolf timmar, med det pris markegångstaxan bestämmer. Begagnas fordon endast sex timmar eller mindre, utgår ersättningen för half kördag.
2. För färd från bostaden till inställelseplatsen, äfvensom för hemfärden, undfås ingen ersättning, om afståndet understiger en nymil. Uppgår afståndet till en, men understiger två nymil, lemnas därför särskild ersättning med forlön för en fjerdedels kördag, och om afståndet uppgår till två nymil eller derutöfver med forlön för en fjerdedels kördag för hvarje full nymil af detsamma.
3. Forman, som nödgas vara borta från hemmet mer än fyratioåtta timmar, eger utan afdrag på forlönen att på den för honom bestämda farvägen tillgodonjuta enahanda rätt till inqvartering och föda för sig och sina dragare, som om han tillhörde krigsmagten.

4. För den skada eller betydligare försämring, som å djur eller fordon bevisligen uppkommit under begagnandet utan egarens eller formannens förvällande, är egaren berättigad till full ersättning. Tages anspann med eller utan fordon i anspråk för längre tid än fyra-tio timmar eller för oviss tid eller väglängd, skola hästar, åkdon och seltyg värderas vid inställelsen. Har sådan värdering icke då kunnat ske, bör den så snart som möjligt derefter verkställas.

§ 7.

1. Vid enskild jernväg, som står till krigsmagtens förfogande för fortskaffning af trupper och krigsförnödenheter, vare egaren pliktig att å jernvägens vagnar anordna nödig inredning för dylik fortskaffning.

2. Militärtransporter betalas efter fastställd taxa eller de särskilda bestämmelser, som kunna för jernvägen vara gällande. Ersättning för jernväg, som eljest i sin helhet eller till viss del för krigsändamål tages i anspråk likasom för jernvägsmateriel, lemnas i förhållande till den tid, hvarunder jernvägen eller materielen varit egaren afhänd, samt den skada eller betydligare försämring densamma lidit.

3. För kanaler, slussverk, telegraf- och telefoninrättningar, som tagas i anspråk, utgår ersättningen enligt de i mom. 2 anförda grunder.

§ 8.

1. Då tomma eller obegagnade hus och byggnader, skogs- och hagmarker samt öppna, obrukade fält enligt denna lag användas för militära ändamål, lemnas ingen annan ersättning än för derå bevisligen uppkommen skada. För begagnandet af andra byggnader och annan mark lemnas ersättning icke allenast för sådan skada utan äfven för den för innehafvaren deraf förlorade afkastning eller nytta.

2. Efter samma grunder utgår ersättning för fartyg, båtar och andra farkoster.

3. Fartyg, som användas till försänkningar eller likartade ändamål, ersättas till fulla värdet.

§ 9.

Inom krigsskådeplats gäller, i stället för markegångstaxa, särskild taxa, som upprättas af den i § 11 omnämnda kommission och kungöres af vederbörande Konungens befallningshafvande.

Pris å arbete eller varor, som upptagas å taxa för krigsskådeplats, får icke understiga motsvarande pris enligt markegångstaxan.

§ 10.

1. Der vederbörliga taxor icke upptaga pris å reqvirerade arbeten eller varor, skall hvad som genom requisition utgöres ersättas till fulla värdet efter gängbart pris.

2. För forsling af reqvirerade varor till aflemningsplats utgår ersättning enligt § 6.

§ 11.

1. För hvarje län äfvensom för Stockholms stad skall finnas en kommission, med åliggande att upprätta taxa för requisitioner inom krigsskådeplats, att pröfva och bestämma fordringsbeloppen för inom länet eller hufvudstaden utgjorda requisitioner, der ersättning för dessa icke utgår efter behörigen fastställda taxor, samt i öfrigt handlägga sådana ärenden, som ega sammanhang med ersättning för utgjorda requisitioner eller för derunder uppkommen skada.

Kommissionen skall bestå af trenne ledamöter, nemligen en ledamot, tillika ordförande, vald af vederbörande landsting eller stadsfullmäktige inom sig, en intendenturtjensteman eller officer, utsedd af arméfördelningschefen (militärbefälhafvaren) samt en civil tjensteman, tillika sekreterare, utsedd af Konungens befallningshafvande.

2. Huru ändring i kommissionens beslut må hos Konungen sökas, bestämmes i den ordning som i § 13 sägs.

§ 12.

1. Liquid för fullgjord requisition skall, efter fordringsbeloppets pröfning och godkännande, der så ske kan, erläggas kontant, men, då detta ej låter sig göra, genom en till fordringsegaren stäld, tre månader efter utställandet till betalning förfallen anvisning. Sådan anvisning löper med fem procents ränta från och med den dag, då requisitionen fullgjordes.

2. Sättet och ordningen för fordringsbeloppens pröfning och godkännande, äfvensom hvilka myndigheter ega behörighet att utställa anvisningar, bestämmes uti den ordning § 13 angifver.

3. Anvisning inlöses å ort och tid, som genom allmän kungörelse tillkännagifves.

§ 13.

De närmare föreskrifter, som för verkställigheten af denna lag blifva erforderliga, utfärdas af Konungen.

§ 14.

Angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon är särskildt stadgadt; och

L a g

angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon.

§ 1.

1. Egare af hästar och af fordon äro, med de undantag, mom. 2 af denna paragraf innehåller, skyldige att, när så erfordras till krigsbruk afstå de samma i den ordning och mot den ersättning, som i denna lag sägs.

2. Befriade från denna skyldighet äro:

a) Konungen och medlemmar af det kongl. huset för det antal hästar och fordon Konungen, för eget och medlemmarnes behof, finner för godt bestämma;

b) personer, tillhörande främmande magters härvarande beskickningar och konsulat, så vida de icke äro svenske undersåtar;

c) embets- och tjänstemän, läkare och veterinärer för de hästar och fordon, hvilka för utöfvandet af deras tjänst eller yrke äro behöfliga;

d) personer, hvilka kontraktsevenligt förbundit sig att för truppernas årliga öfningar tillhandahålla hästar samt vid mobilisering öfverlåta dem till kronan, för det antal hästar kontrakten omfatta;

e) personer, med hvilka poststyrelsen uppgjort kontrakt om postbefordran, för det antal hästar, nämnda kontrakt omfattar, jemte nödiga fordon för kontraktets fullgörande;

f) gästgifvare och skjutsentreprenörer för egna, till skjutsskyldighetens uppehållande nödiga hästar och fordon.

§ 2.

Det antal hästar, som erfordras för krigsmagtens ställande på krigsfot, bestämmes af Konungen, särskildt för fastlandet och särskildt för Gotlands län, samt fördelas likaledes af Konungen på vederbörliga kommuner efter förhållandet mellan antalet hästar öfver tre år inom hvarje kommun och, hvad fastlandets kommuner angår, hela antalet hästar derstädes af sagda ålder samt, hvad kommunerna i Gotlands län angår, hela antalet hästar af enahanda ålder i nämnda län.

Sådan fördelning verkställles hvar femte år.

§ 3.

1. Sedan Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot, skall det åligga hvarje kommun inom riket att å mönstringsställena och tider, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, uppå förslag af vederbörande militärmyndighet, utsättas, hålla till handa det antal hästar, för hvilkas anskaffande kommunen, enligt § 2, skall ansvara.

2. Sker öfvergången till krigsfot icke samtidigt för hela krigsmagten, bestämmes af Konungen, i hvilken ordning skyldigheten för de särskilda kommunerna inträder, att till fyllande af krigsmagtens behof af hästar bidra.

§ 4.

1. Inom hvarje kommun skall ofördröjligen efter det Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot af stads- eller kommunalfullmäktige eller, der sådane icke finnas, af allmän rådstuga eller kommunalstämma utses en särskild nämnd af fem personer, hvilken inom kommunen uttager de hästar, som, enligt § 3, skola å mönstringsställena tillhandahållas. Vid hästarnes uttagande bör tillses, att den enskilde kommunalmedlemmar derigenom drabbande tunga, så vidt möjligt är, jemnt fördelas, och skola hästar af synnerligen högt värde vid valet förbigås.

2. I fråga om valarbet till denna nämnd, rätten att afsäga sig ledamotskap i den samma samt villkoren för nämndens beslutsmässighet gäller i tillämpliga delar, hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet finnes för kommunalnämnd i enahanda afseenden stadgadt.

§ 5.

1. De hästar, som af kommunerna tillhandahållas, skola vara för krigsbruk duglige.

2. Hästarnes duglighet till krigsbruk pröfvas af en mönstringskommission, bestående af tre medlemmar, utsedde, en af militärmyndighet, en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande och en af kommunen i den ordning § 4 bestämmer. Mönstringskommissionen bitrådes af en veterinär och en protokollsförare, dertill af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnade.

3. Blifva hästar kasserade eller hafva hästar, som enligt § 4 uttagits, icke blifvit vid mönstringstillfället inställda, och aflemnas ej genast i deras ställe af kommunen andra hästar, som kunna godkännas, eger mönstringskommissionen inköpa eller, om tillfälle dertill ej yppas, låta, med biträde af kronobetjeningen, inom kommunen uttaga det bristande antalet hästar; skolande i förstnämnda fall det belopp, hvarmed de sålunda anskaffade hästarnes inköpspris kan komma att öfverstiga det pris, som i medeltal blifvit åsatt de från kommunen enligt § 4 uttagna hästar, ersättas staten af kommunen, mot godtgörelse af den hästegare, som genom försummelse att fullgöra stadgade föreskrifter kan anses vara till kommunens utgift vållande.

4. Med hästarne, som vid aflemmandet böra hafva skoningen i godt skick, skall ock följa ryktdon, grimma, täcke af ylle, täckgjord, en omgång lösa hästskor och, der så ske kan, fodertornist samt dessutom foder för tre dygn.

§ 6.

Hästarne jemte de i § 5 omförmälda persedlar äfvensom fodret inlösas af staten mot ett pris, hvilket af mönstringskommissionen fastställes till det belopp, som motsvarar ej mindre hästarnes och persedlarnes samt fodrets fulla värde, än ock kostnaden för hästarnes inställande på mönstringsstället.

Kan militärpersonal ej infinna sig å mönstringsstället för hästarnes emottagande, utgår ersättning äfven för hästarnes förande derifrån till vederbörlig truppafdelning genom de aflemnandes försorg.

§ 7.

1. Sedan förordnad blifvit om krigsmagtens ställande på krigsfot, kan i kommunerna till inlösen för statens räkning uttagas det antal af

der befintliga till krigsbruk tjenliga fordon, som, utöfver hvad förut finnes till krigsförvaltningens förfogande, är för krigsmagten erforderligt.

2. Med hvarje fordon skall, utom dess vanliga tillbehör, aflemnas selyg.

3. Fordonens fördelning på kommunerna bestämmes hvar femte år af Konungen; och gälla beträffande fordonens uttagning och tillhandahållande äfvensom inlösningsprisets fastställande m. m. enahanda bestämmelser som i fråga om hästar.

§ 8.

1. De fastställda inlösningsprisen å aflemnade hästar och fordon med tillbehör betalas kontant å mönstringsställena eller, der så ej kan ske, genom af mönstringskommissionen utställda, tre månader efter utställandet till betalning förfallande anvisningar. Sådan anvisning löper med fem procent ränta från och med dagen för utställandet.

2. Anvisningarna inlösas å ort och tid, som genom allmän kungörelse tillkännagifvas.

§ 9.

Egare af häst eller fordon är berättigad att, efter krigsmagten återgång till fredsfot, mot inlösningsprisets återbärande återfå aflemdad häst eller fordon.

§ 10.

De vidare bestämmelser, som för tillämpning af denna lag erfordras, utfärdas af Kongl. Maj:t.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Rappe.

Utdrag af protokollet öfver landförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott den 18 Januari 1895.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve **LEWENHAUPT**,
Statsråden: friherre **ÅKERHIËLM**,
 ÖSTERGREN,
 GROLL,
 WIKBLAD,
 GILLJAM,
 friherre **RAPPE**,
 CHRISTERSON,
 WERSÄLL.

Efter gemensam beredning inom landt- och sjöförsvarsdepartementen anförde statsrådet, friherre Rappe:

»Nödvändigheten af särskilda lagar, hvarigenom dels åt krigsmagten i dess helhet beredes rättighet att vid mobilisering eller under pågående krig genom requisition inom orterna få sådana oundgängliga behof fylda, hvilka icke kunna med tillräcklig skyndsamhet på annat sätt tillgodoses, dels hären tillförsäkras det vid densammes försättande på krigsfot erforderliga antal hästar och fordon, har numera jemväl af Riksdagen erkänts, i det att den genom den beslutade ändringen af 74 § regeringsformen

Ang. aflåtande till Riksdagen af nådig proposition om antagande af requisitions- och hästutskrifningslagar.

undanröjt det hinder för dylika lagars stiftande, som i paragrafens förra lydelse ansetts förefinnas. I öfverensstämmelse med hvad jag yttrade i mitt anförande till statsrådsprotokollet för den 14 oktober 1892, då frågan om den förbättrade härordningen inför Eders Kongl. Maj:t föredrogs, finner jag fördenskull förslag till så beskaffade lagar nu böra föreläggas Riksdagen.

Jag anser dervid ej erforderligt att ingå i någon närmare redogörelse för de förhållanden, som nödvändiggjöra införandet af en sådan lagstiftning. Vid de olika tillfällen, denna fråga dels inför Eders Kongl. Maj:t dels inför Riksdagen förevarit, har derom tillräckligt yttrats och särskildt har min närmaste företrädare i sitt underdåniga anförande till statsrådsprotokollet för den 21 december 1888 lemnat en utförlig framställning af de på de moderna arméernas organisation och krigsföringsätt beroende omständigheter, som inom nästan alla Europas länder framtvingit särskilda requisitions- och hästanskaffningslagar. Jag instämmer till alla delar i hvad han dervid i nämnda afseende yttrat och tillåter mig att jemväl hvad angår den förberedande behandling, frågan om antagande af requisitions- och hästanskaffningslagar inom vårt land erhållit, hänvisa till hans berörda anförande, hvilket bifogats Eders Kongl. Maj:ts till 1889 års Riksdag i ämnet aflättna proposition.

Lika litet synes mig af nöden att nu närmare redogöra för frågans behandling vid sistnämnda års äfvensom 1890 och 1893 årens Riksdagar. Denna torde ännu vara i friskt minne och dessutom förefinnas i statsrådets och chefens för justitiedepartementet yttrande till statsrådsprotokollet för den 24 februari 1893, då beslut af Eders Kongl. Maj:t fattades om aflåtande till Riksdagen af nådig proposition om ändring i 74 § regeringsformen, alla de upplysningar i nämnda hänseende, som kunna vara af nöden.

Deremot har jag ansett mig böra i viss mån omarbета 1889 års lagförslag och har jag dervid, hvad angår requisitionslagen, i hufvudsak följt den s. k. fältförvaltningskomitén, som, efter det frågan om lagförslagets antagande vid 1889 års riksdag fallit, af Eders Kongl. Maj:t anmodades att afgifva utlåtande, om och i hvad mån de i lagförslagen intagna bestämmelser kunde anses afvika från de af komitén förordade grunder för fältförvaltningens ordnande, och som i sina med anledning deraf den 22 oktober 1889 och den 10 maj 1892 afgifna yttranden framstälde åtskilliga anmärkningar särskildt mot nyssnämnda lag.

Hvad åter beträffar de vidtagna förändringarna i 1889 års förslag till hästanskaffningslag, grunda de sig väsendtligen på de erinringar mot nämnda förslag, som af t. f. chefen för generalstaben i hans yttrande

i fråga om den förbättrade härordningen framställdes och som för-
anledde honom att framlägga förslag till en något ändrad affattning
af lagen.

Jag anhåller nu att få lemna en redogörelse för de skiljaktigheter,
som förefinnas emellan de af mig omarbetade förslagen och de för 1889
års Riksdag framlagda; och får jag, som för vinnande af större öfver-
skådlighet ansett mig böra i en särskild bilaga (Bil. A) jemnsides med
hvarandra upptaga texterna till båda ifrågavarande förslag, tillika nämna,
att de förslag till lagar i meranämnda afseenden, som fogats till Eders
Kongl. Maj:ts nådiga proposition den 24 februari 1893 ang. ändrad
lydelse af 74 § regeringsformen, i alla de delar, i hvilka ändrad redak-
tion icke till följd af Riksdagens beslut rörande nämnda grundlagsbuds
affattning blifvit af nöden, öfverensstämna med de af mig nu utarbetade
lagförslagen.

*Lagen angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra
requisitioner för krigsmagtens behof.*

I denna lags rubrik har jag af skäl, som under § 2 närmare utveck-
las, ansett mig böra inskjuta ordet »kommuner».

§ 1.

I paragraf 1 utaf det för 1893 års Riksdag framlagda förslag till
requisitionslag var inryckt ett i fullkomlig öfverensstämmelse med för-
slaget till ändring af 74 § regeringsformen affattadt stadgande, hvari-
genom närmare bestämdes de ändamål, som »med krigsmagtens ställande
på krigsfot» skulle åsyftas och utan hvilkas förefintlighet tillämpning af
de i lagen meddelade föreskrifter följaktligen ej finge inträda. Då
emellertid ett sådant återupprepande i speciallagen af de i grundlagen
uti detta afseende lemnade bestämmelser syntes mig lämpligen kunna
utbytas med en enkel hänvisning till föreskriften i regeringsformen, har
jag efter ordet förordnande i paragrafens första rad infört orden »på
sätt i 74 § regeringsformen sägs» samt utslutit den mellanmening,
som börjar med orden »vare sig» och slutar med ordet »krig».

Å andra sidan har jag funnit nödigt, att lagförslaget, hvad angår
föremålen för requisitionsrätten, bringas till fullkomlig öfverensstämmelse
med grundlagsbudet i 74 § regeringsformen. Jag har derföre ansett
mig böra utbyta de i 1 § 1 mom. af 1893 års förslag uti detta afseende

begagnade orden »genom requisition fyllas sådana oundgängliga behof för krigsmagten, hvilka icke med tillräcklig skyndsamhet kunna på annat sätt tillgodoses» mot följande från nämnda § i regeringsformen hemtade »af kommuner och enskilde genom requisition utfordras förnödenheter och tjänstbarheter, som må vara att i orten tillgå och som erfordras för fyllande af sådana krigsmagtens oundgängliga behof, hvilka icke på annat sätt kunna med tillräcklig skyndsamhet tillgodoses».

Den olikhet med 1889 års förslag, som i sista punkten af § 1 mom. 1 i nu framlagda förslag till affattning utaf förevarande stycke förefinnes, är, såsom lätt inses, endast beroende på en ändrad redaktion och har ändringen, hvilken förordats af fältförvaltningskomitén, till syfte att bringa bestämmelserna om requisitionsrättens upphörande i fullkomlig öfverensstämmelse med dem, som förut i stycket lemnats om densammas inträdande.

Slutligen har, likaledes i enlighet med fältförvaltningskomiténs förslag, i 1 § 1 stycket af requisitionslagen införts tydlig bestämmelse derom, att den dag, då requisitionsrätten skall inträda eller upphöra, bör af Konungen, efter statsrådets hörande, bestämmas och att sålunda beslutet derom skall vara en regeringshandling. Uppenbarligen var sådant meningen jemväl efter 1889 års förslag, ehuru lagförslagets affattning lemnade rum för tveksamhet, som komitén ansåg böra undanrödjas.

§ 2.

I första punkten af denna paragraf är införd en alldeles ny bestämmelse, hvarigenom förklarats dels att kommun i regeln är ansvarig för requisitions utgörande och dels att, för den händelse kommun får sig ålagdt att fullgöra någon sådan, densamma sjelf har att i laga ordning besluta rörande sättet och ordningen för den behöfliga fördelningen på kommunalmedlemmarna af de reqvirerade förnödenheterna och tjänstbarheterna.

Anledningen till det föreslagna nya stadgandet torde i sig sjelf vara klar. Uppenbarligen kunna vid trupprörelser fall ofta förekomma, då vederbörande befälhafvare finner sig nödsakad att göra requisitioner i den omfattning, att de reqvirerade förnödenheterna omöjligen kunna af enskilda anskaffas. Att under sådana förhållanden berättiga requirerten att med sina requisitioner vända sig till en eller flera af de redan förut vederbörligen organiserade lägsta administrativa enheterna,

kommunerna, torde vara helt naturligt. Såsom fältförvaltningskomitén anmärker, förefinnas också motsvarande bestämmelser i samtliga inom utlandet nu gällande requisitionslagar och det för 1889 års Riksdag framlagda förslaget till hästanskaffningslag utgick också från grundsatsen, att kommunerna i främsta rummet skulle vara ansvariga för tillhandahållandet af det erforderliga antalet hästar och fordon. Principen om kommunernas ansvarighet för nödiga requisitioner är för öfrigt numera erkänd äfven af vårt lands representation, i det att, såsom bekant, det nya grundlagsbudet i 74 § regeringsformen innehåller uttryckligt stadgande derom, att requisition må ställas jemväl till kommun.

Föreskriften att kommun, som träffas af requisition, skall vara berättigad att sjelf bestämma om fördelningen på de olika kommunalmedlemmarna af hvad som på grund utaf requisitionen kan ifrågakomma att inom kommunen utgöras, torde ej heller tarfva någon längre motivering. Med den vidsträckta beslutanderätt i egna angelägenheter, som är inrymd åt landets kommuner, skulle vara föga förenligt att åt någon utom kommunen stående administrativ eller militär myndighet lemna afgöranderätten i berörda afseende och, på sätt fältförvaltningskomitén anmärker, torde dessutom samtliga nämnda myndigheter under de tidpunkter, då requisitioner öfverhufvud kunna ifrågakomma att utgå, varda så af andra göromål upptagna, att de redan derföre ej lämpligen synas böra belastas med det ganska grannliga uppdraget att på en kommuns medlemmar fördela tungan af en gjord requisition.

Öfriga i denna paragraf vidtagna förändringar kunna i hufvudsak anses utgöra redaktionsändringar.

Emellertid torde särskildt böra påpekas, att i följd af dessa förändringar kanal- och slussverk äfvensom jernvägar samt telegraf- och telefoninrättningar med tillhörande personal och materiel uttryckligen förklarats vara föremål för requisitionsrätten.

§ 3.

Denna paragraf förefanns ej i 1889 års lagförslag.

Som bekant uttalades vid öfverläggningarne inom 1889 års Riksdag om nu ifrågavarande lagstiftning af flera talare den farhågan, att de eventuella requisitioner med den affattning, i hvilken requisitionslagen då förelåg, skulle komma att träffa landets innevånare synnerligen ojemt och ansågs af sådan anledning lämpligt, att berörda lag omarbета-

des så att i den mån sådant kunde ske en allt för tryckande fördelning af requisitionstungan förebyggdes. Det är för att så långt förhållandena medgifva tillmötesgå denna önskan som fältförvaltningskomitén föreslagit införandet i requisitionslagen af de i § 3 punkterna 1 och 2 af lagförslaget nu intagna stadganden.

Som komitén i sitt betänkande yttrar, kunna emellertid berörda stadganden endast tillämpas på de mera aflägset från krigsskådeplatsen belägna orterna och förmenar komitén att med en sådan begränsning de föreslagna bestämmelserna skola verka derhän att requisitionerna blifva mera gifvande, på samma gång möjligheten att beräkna utfallet af desamma kommer att varda större.

Hvad åter beträffar krigsskådeplatsen, torde, på sätt komitén också yttrar, några bestämmelser, hvarigenom truppchefernas handlingsfrihet i förevarande afseende inskränkes, icke lämpligen böra meddelas. Under de å nämnda ort rådande förhållandena kan naturligtvis någon hänsyn icke tagas dertill, att i följd af omständigheternas makt den ena samhällsmedlemmen i högre grad än en annan tages i anspråk för afvärjande af den gemensamma faran; och dessutom måste vid bedömande af hela den lagstiftning, hvarom nu är fråga, noga fasthållas, att requisitionsrätten är något helt annat än beskattningsrätten. Till sin juridiska natur skulle requisitionsrätten närmast kunna karakteriseras såsom en rätt att upptaga ett tvångslån och uppenbarligen kunna, då den som träffas af en requisition är berättigad att för det requirerade erhålla full ersättning, anspråken på noggrant afvägda former för requisitionsrättens utöfvande ställas lägre än om frågan gäller uttagandet af en skatt.

Lika med fältförvaltningskomitén finner jag sålunda af nöden att, derest de i paragrafens båda första stycken föreslagna bestämmelser af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen antagas, en särskild föreskrift, sådan den i paragrafens tredje stycke finnes intagen, varder meddelad derom, att å krigsskådeplatsen högste befälhafvaren eger vidtaga de förfoganden i förevarande afseenden, som kunna finnas af nöden.

§ 4.

Denna paragraf är af fältförvaltningskomitén lemnad utan anmärkning och har densamma, hvilken motsvarar § 3 i 1889 års förslag, nu samma lydelse som nämnda paragraf.

§ 5.

I denna paragraf, hvilken i 1889 års lagförslag motsvaras af paragraf 4, är, frånsedt några mindre väsendtliga redaktionsändringar, ingen annan förändring vidtagen än att dels rätten till inqvartering något utvidgats dels å andra sidan de kvartergifvande värdarna, i enlighet med hvad som föreskrifves i nu gällande inqvarteringsförordning, förklarats berättigade att vid inqvartering fortfarande bibehålla de rum eller sängar, der de vanligen hafva sitt nattläger, dels slutligen värdarna befriats från skyldigheten att kostnadsfritt lemna »ljus och värme» till den inqvarterade personalen.

Anledningen till de vidtagna förändringarna torde lätt inses. Hvad särskildt angår den utsträckta inqvarteringssskyldigheten yttrar fältförvaltningskomitén derom, att då krigsmagten i vårt glest befolkade land ofta måste för sin ändamålsenliga förläggning taga i anspråk alla de lägenheter, som kunna finnas för handen, de undantag från inqvarteringssskyldigheten, hvilka i gällande inqvarteringsförordning medgifvas, så mycket snarare syntes komiterade böra i lagförslaget bortfalla, som det vid lagens tillämpning mången gång skulle blifva omöjligt att förebäga förseelser mot dylika undantagsbestämmelser.

§ 6.

I denna paragraf, den fordna 5:te, har ingen annan förändring i sak vidtagits, än att då fältförvaltningskomitén fäst uppmärksamheten derå, att för requirerade fordons återförande till hemorten ofta kunna komma att åtgå till och med flera dagsresor, ett stadgande i andra momentet af paragrafen införts, i följd hvaraf jemväl ersättning för hemfärd på ett afstånd, öfverstigande 2 nymil, kommer att utgå i mån af den tillryggalagda väglängden.

§ 7.

Hvad beträffar bestämmelserna i den mot den nuvarande 7:de paragrafen svarande 6:te paragrafen af 1889 års lagförslag, anmärkte fältförvaltningskomitén i sitt yttrande den 22 oktober 1889, att nämnda bestämmelser icke voro fullständiga, i det att dels föreskrift saknades för de fall, att antingen jernväg i sin helhet eller delvis af krigsmagten toges i anspråk för militärtransporter eller ock trafiken på krigsstyrel-

sens befallning inställdes, dels de i paragrafen meddelade stadganden icke egde tillämplighet på kanalverk, slussar samt telegraf- och telefonledningar, som krigsstyrelsen nödgades för krigsändamål begagna.

Komitén tillstyrkte med anledning deraf att åt paragrafen måtte gifvas den lydelse, som § 7 i nu föreliggande lagförslag erhållit.

§ 8.

Denna paragraf är i sak af samma lydelse som § 7 i 1889 års förslag, mot hvilken någon anmärkning icke af fältförvaltningskomitén framställdes.

§§ 9, 10 och 11.

Dessa paragrafer, som hafva till ändamål att lemna föreskrifter i fråga om sättet, huru fullgjord requisition skall värderas, föreligga numera i en lydelse, som alldeles afviker från den, som i 1889 års förslag gifvits åt motsvarande, med n:rs 8—11 betecknade paragrafer.

Jag anmärker till en början, att stadgandet i första mom. af 1889 års lagförslags 8 paragraf, hvarigenom requisitionsrätten i fråga om proviant- och fourrageartiklar i afsevärd mån inskränktes, icke återfinnes i nuvarande lagförslag. Redan fältförvaltningskomitén yrkade föreskriftens borttagande och medgifvas måste också, att den ifrågasatta bestämmelsen, hvarigenom rätten att utkräfva lifsförnödenheterna gjordes beroende af den alldeles tillfälliga omständigheten, om åt truperna kunde beredas kvarter eller icke, i och för sig var föga lämplig. Jag har under sådana förhållanden så mycket hellre ansett mig kunna utesluta densamma, som det allmänna stadgandet i lagförslagets första paragraf, att endast sådana krigsmagtens behof, som icke kunna på annat sätt med tillräcklig skyndsamhet tillgodoses, må genom requisition fyllas, synes mig lemna fullt tillräcklig garanti mot ett obehörigt utöfvande af requisitionsrätten i detta fall.

Hvad vidare angår de i 1889 års lagförslags 8, 9 och 10 §§ upptagna normer för ersättningens bestämmande, ansågos de af fältförvaltningskomitén skola vålla onödiga svårigheter och förvecklingar beträffande redovisnings- och räkenskapsväsendet, hvarförutom och då ersättningen i regeln skulle utgå enligt markegångstaxan, men de deri bestämda priser i allmänhet äro låga, under det att i krigstider alla varuvärden åtmin-

stone å sjelfva krigsskådeplatsen pläga i hög grad stegras, missnöje öfver otillräcklig ersättning syntes komitén skola, vid bibehållande af 1889 års bestämmelser, öfver allt komma att uppstå.

Komitén förordade därför att §§ 9, 10 och 11 i lagförslaget måtte erhålla den lydelse, som gifvits åt dem i nu förevarande lagförslag och ansåg densamma, att då med en dylik affattning utaf dessa lagbud samma myndighet eller den i § 11 omnämnda kommission skulle komma att så väl upprätta taxor för requisitioner å krigsskådeplatsen som att i de fall, då ersättning för fullgjord requisition icke utginge efter behörigen fastställda taxor, bestämma fordringsbeloppen och i öfrigt handlägga sådana ärenden, som egde sammanhang med ersättning för utgjorda requisitioner eller för derunder uppkommen skada, nödig trygghet för ett rättvist bedömande af ersättningsanspråken så mycket snarare kunde anses vara vunnen, som dessutom genom stadgandet i § 2 mom. rättighet beredts ersättningstagarne att hos Eders Kongl. Maj:t föra klagan öfver ersättningskommissionens beslut.

§§ 12, 13 och 14.

Dessa paragrafer öfverensstämma i hufvudsak med motsvarande i 1889 års förslag.

Lagen angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon.

§ 1.

I denna paragraf är, i enlighet med tillförordnade chefens för generalstaben förslag i hans yttrande rörande den förbättrade härordningen, infördt ett nytt moment, hvarigenom personer, hvilka kontraktens enligt förbundet sig att för truppernas årliga öfningar tillhandahålla hästar samt vid mobilisering öfverlåta dem till kronan, befriats från skyldigheten att till krigsbruk afstå det antal hästar, kontrakten omfatta.

Som motiv för den ifrågasatta bestämmelsen påpekade tillförordnade chefen för generalstaben, såsom mig synes med rätta, den omständigheten att de hästar, som vederbörande hästegare äro skyldige att tillhandahålla artilleriet för att användas vid detta vapens freds-

öfningar, jemlikt de kontrakt, som enligt vederbörligen fastställda formulär med hästegarne afslutas, kunna vid mobilisering af kronan mot ersättning öfvertagas och såsom följd deraf också i de för artilleriet fastställda mobiliseringsplaner beräknas såsom en för krig användbar tillgång.

§ 2.

I enlighet med hvad jag vid § 1 af requisitionslagen yttrat har jag ur denna paragraf uteslutit den mellanmening, som i motsvarande paragraf af 1893 års lagförslag förefanns och som angaf de ändamål, hvilka med krigsmagtens ställande på krigsfot skulle afses. I öfrigt är paragrafen oförändradt sådan den upptogs i 1889 års lagförslag.

§ 3.

Ur denna paragrafs båda moment äro, likaledes i enlighet med tillförordnade chefens för generalstaben förslag, uteslutna de deri förut intagna bestämmelserna om den tid, från hvilken skyldigheten att afstå hästar och fordon skall anses inträda och som skulle genom allmän kungörelse bestämmas. Såsom tillförordnade chefen för generalstaben i sitt ofvannämnda yttrande riktigt anmärkte, är nemligen hästuttagningen, i motsats till de så kallade requisitioner, en från mobiliseringsarbetet i öfrigt alldeles oskiljaktig åtgärd och skyldigheten att afstå hästar och fordon kan alltså icke bestämmas att inträda någon viss i sammanhang med föreskriften om krigsmagtens försättande på krigsfot angifven dag, utan måste vara på förhand bestämd i de mobiliseringshandlingar, som redan under fred tillställas Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i de olika länen och som derföre, på grund af den allmänna kungörelsen om mobilisering, måste meddelas vederbörande kommuner till kännedom och efterrättelse. Skulle Eders Kongl. Maj:ts genom särskildt beslut förordna äfven om dagen, då skyldigheten att afstå hästar och fordon skall inträda, skulle endast mobiliseringsarbetet onödigt fördröjas, helst med afseende på de stora skiljaktigheter i fråga om befolkningstäthet och afstånd, som inom de olika delarna af vårt vidsträckta land förefinnas, bestämmelserna rörande tiden för hästuttagningen omöjligen kunna för hela landet blifva likartade.

§ 4.

I denna paragraf hade fältförvaltningskomitén förordat den ändring, att nämnderna för uttagande af hästar inom de olika kommunerna komme att utses redan i fred och icke, såsom lydelsen af 4:e §:en i 1889 års förslag innebure, först omedelbart innan de skulle börja sin verksamhet. Komiterade förmenade, att onödig tidsutdrägt skulle vid mobilisering uppstå genom nämndernas utseende först vid sjelfva mobiliseringstillfället, och höllo dessutom före dels att nämnder, som blifvit utsedda redan i fred, skulle kunna med mera omsorg utvälja de erforderliga hästarna och dels att lagbestämmelserna, så vida nämnderna städse funnes utsedda, skulle lättare vinna insteg i folkmedvetandet och sålunda vid behof kunna utan svårare slitningar bringas till användning. Häremot anmärkte emellertid tillförordnadé chefen för generalstaben i sitt ofvannämnda utlåtande, att fältförvaltningskomitén afgaf sitt utlåtande, medan de nu för armén gällande mobiliseringsplaner ännu voro under arbete, att af detta arbete emellertid framgått, att den befarade tidsutdrägten för nämndernas utseende icke synes kunna verka till hästuttagningens försenande, samt slutligen att då ny fördelning på de olika kommunerna af vid mobilisering erforderliga hästar, enligt § 2 i lagen, skall göras hvårt femte år och naturligtvis äfven ofördröjligen meddelas samtliga kommuner till kännedom och efterrättelse, det icke torde kunna befaras, att lagbestämmelserna icke ens under en långvarig fred skola falla i glömska.

Jag har med hänsyn till dessa senare skäl så mycket hellre ansett mig böra i det nu utarbetade lagförslaget bibehålla § 4 i oförändradt det skick, hvilket paragrafen hade i 1889 års lagförslag, som det måhända i hvarje fall skulle varit olämpligt att låta kommunalmyndigheterna årligen under en lång följd af år utse ledamöterna i en nämnd, som icke någonsin behöfde sammanträda för att fullgöra det uppdrag, med anledning af hvilket den utsetts.

§ 5.

I denna paragraf är, fränsedt bestämmelsen i paragrafens 4:e moment, att uttagen häst skall, der så ske kan, vara åtföljd jemväl af foder-tornist, ingen annan förändring i sak vidtagen än att jag tillagt att de blifvande mönstringskommissionerna skola biträdas jemväl utaf en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnad protokollsförare. Tillägget

är förordadt af tillförordnade chefen för generalstaben, som i sitt förenämnda yttrande anmärkte, att om mönstringskommissionerna skola, såsom lagen förutsätter, på en dag medhinna att inmönstra erforderligt antal hästar och fordon, rullföra dem, verkställa uträkning af inlösningspris med mera dylikt, för desamma måste uppstå oundgängligt behof af en särskild protokollsförare till biträde.

§ 6.

I denna paragraf är likaledes på tillstyrkan af tillförordnade chefen för generalstaben tillagdt ett särskildt moment af innehåll, att derest uttagen häst, i saknad af militärpersonal å mönstringsstället, som kan mottaga honom, måste utaf aflemnarne sjelfva föras ända till vederbörande truppförband, ersättning för den dermed förenade kostnad jemväl skall af statsmedel utgå.

Rörande anledningen till förslaget yttrar bemälda chef i sitt mera-nämnda utlåtande, att under arbetet på nu gällande mobiliseringsplaners upprättande det visat sig alldeles omöjligt att för hvarje särskildt mönstringsställe kunna afdela militärstyrka till hästars och fordons emottagande och att sålunda, synnerligen om en truppafdelning har att emottaga ett stort antal hästar och mönstringsställena inom afdelningens hästuttagningsområde till följd deraf äro många, ingen personal finnes att afsända till vissa mönstringsställena. I lagen syntes tillförordnade chefen för generalstaben derföre böra införas någon bestämmelse, som möjliggjorde, att erforderliga hästar kunde blifva direkt till vederbörande truppförband aflemnade.

§§ 7, 8, 9 och 10.

I dessa paragrafer är ingen annan förändring i sak vidtagen än att § 7 blifvit, i öfverensstämmelse med hvad jag förut yttrat rörande tiden för uttagning af hästar, så affattad, att rättighet för staten att uttaga fordon inträder icke från och med den dag, som i särskild kungörelse bestämmes, utan omedelbart så snart förordnande om krigsmagtens ställande på krigsfot blifvit lemnadt.

Under åberopande af hvad jag sålunda yttrat får jag härmed i underdånighet hemställa att Eders Kongl. Maj:t täcktes för sin del

godkänna och i nådig proposition, sådan den finnes detta protokoll bilagd, föreslå Riksdagen att antaga de anmälda förslagen till

lag angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof; och

lag angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon.

Statsrådets öfrige ledamöter instämde i hvad föredraganden hemställt; och behagade Hans Maj:t Konungen härtill lemna bifall samt förordna, att till Riksdagens pröfning skulle aflåtas nådig proposition af den lydelse, bil. litt. B till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Trygve Hermelin.

1889 års förslag. 1895 års förslag.

Lag

angående skyldighet för enskilde att fullgöra requisitioner för krigsbehof.

§ 1.

1. Sedan Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot, hvarmed förstas krigsmagtens mobilisering för upprätthållandet af rikets neutralitet eller för afvärjandet af hotande krigsfara, må, från den dag, som medelst allmän kungörelse bestämmes, genom requisition fyllas sådana oundgängliga behof för krigsmagten, hvilka icke med tillräcklig skyndsamhet kunna på annat sätt, såsom från samlade förråd eller genom köp, leveransafval o. s. v. tillgodoses. Vid krigsmagtens återgång till fredsfot bestämmes på lika sätt den dag, efter hvilken requisitioner på grund af denna lag icke vidare må ega rum.

2. Om endast en del af krigsmagten ställes på krigsfot, inskränkes requisitionsrätten till hvad som erfordras för denna del.

Lag

angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof.

§ 1.

1. Sedan förordnande på sätt i 74 § regeringsformen sägs, meddelats om krigsmagtens ställande på krigsfot, må från den dag, som af Konungen, efter statsrådets hörande, i allmän kungörelse bestämmes, genom requisition af kommuner och enskilde utfordras förnödenheter och tjänstbarheter, som må vara att i orten tillgå och som erfordras för fyllande af sådana krigsmagtens oundgängliga behof, hvilka icke på annat sätt kunna med tillräcklig skyndsamhet tillgodoses. Vid krigsmagtens återgång till fredsfot upphör rätt till requisition på grund af denna lag från den dag, som på lika sätt bestämmes och kungöres.

2. Om endast en del af krigsmagten ställes på krigsfot, inskränkes requisitionsrätten till hvad som erfordras för denna del.

1889 års förslag.

3. Hvad enligt requisition utgöres, skall, der ej annorlunda här nedan stadgas, af statsmedel ersättas, i enlighet med de i denna lag intagna bestämmelser.

4. Rätt att göra requisition tillkommer de militära myndigheter, åt hvilka Konungen i den ordning, som i § 13 sägs, sådan rätt meddelar. Requisitionen skall alltid ske genom skriftlig, af reqvirenten undertecknad handling. För hvad enligt requisition blifvit lemnadt eller fullgjordt skall qvitto gifvas.

§ 2.

Genom requisition må anskaffas:

a) kvarter för trupper med befäl och vederlikar samt för andra, som äro vid krigsmagten anstälde eller för dess räkning använde; stallrum för hästar och slagtkreatur äfvensom plats under tak i befintliga byggnader för materiel och öfriga förnödenheter;

b) mat i kvarteren enligt ortens sed för till krigsmagten hörande personal samt foder åt hästar och slagtkreatur;

c) anspann, med eller utan fordon och formän, äfvensom andra transportmedel med tillhörande personal för fortskaffning af folk och materiel samt öfriga krigsförnödenheter;

d) fartyg, båtar och andra farkoster, med eller utan bemanning;

e) vägvisare, budbärare, arbets-

1895 års förslag.

3. Hvad enligt requisition utgöres, skall, der ej annorlunda här nedan stadgas, af statsmedel ersättas, i enlighet med de i denna lag intagna bestämmelser.

4. Rätt att göra requisition tillkommer de militära myndigheter, åt hvilka Konungen i den ordning, som i § 13 sägs, sådan rätt meddelar. Requisitionen skall alltid ske genom skriftlig, af reqvirenten undertecknad handling. För hvad enligt requisition blifvit lemnadt eller fullgjordt, skall qvitto gifvas.

§ 2.

1. För requisitions utgörande ansvarar vederbörlig kommun, så framt requisitionen icke, enligt § 4 mom. 2, ställes omedelbart till enskild kommunalmedlem, och må kommun, rörande sättet och ordningen för den behöfliga fördelningen på kommunalmedlemmarne af hvad som ifrågakommer att inom kommunen genom requisition utgöras, sjelf i laga ordning fatta beslut.

2. Genom requisition må anskaffas eller tagas i anspråk:

a) kvarter för trupper med befäl och vederlikar samt för andra, som äro vid krigsmagten anstälde eller för dess räkning använde; stallrum för hästar och slagtdjur äfvensom plats under tak i befintliga byggnader för materiel och andra effekter;

b) mat i kvarteren för till krigs-

1889 års förslag.

manskap, materialier, verktyg och redskap för tillfälliga för krigsändamål erforderliga väg-, bro-, befästnings- och andra arbeten jemte till sådana arbeten nödig mark samt byggnader och verkstäder;

f) proviant och foder jemväl under andra förhållanden än de i mom. b) afsedda äfvensom slagtboskap;

g) bränsle och lägerhalm för trupper i läger eller bivack;

h) stenkol, äfvensom tåg- och trävirke samt andra för utrustning af krigsfartyg erforderliga materialier;

i) vård hos befolkningen för sjuka och sårade menniskor och hästar, tillhörande krigsmagten;

k) annat, som kan behöfva undantagsvis genom requisition anskaffas, såsom beväpnings- och utrustningspersedlar, läkemedel och förbandsmaterialier äfvensom till biträde erforderlig personal.

1895 års förslag.

magten hörande personal samt foder åt hästar och slagtdjur;

c) fartyg, båtar och andra farkoster, med eller utan bemanning, samt kanaler och slussverk med tillhörande personal och materiel;

d) anspann, med eller utan fordon och formän, jernvägar äfvensom andra transportmedel med tillhörande personal och materiel;

e) telegraf- och telefoninrättningar med tillhörande personal och materiel;

f) vägvisare, budbärare, arbetsmanskap, materialier, verktyg och redskap för tillfälliga för krigsändamål erforderliga väg-, bro-, befästnings- och andra arbeten jemte till sådana arbeten nödig mark samt byggnader och verkstäder;

g) proviant och foder jemväl under andra förhållanden, än de i mom. b) afsedda, äfvensom slagtdjur;

h) bränsle och lägerhalm för trupper i kvarter, läger eller bivack;

i) stenkol äfvensom tåg- och trävirke samt andra för utrustning af krigsfartyg erforderliga materialier;

k) vård hos befolkningen för sjuke och sårade menniskor och hästar, tillhörande krigsmagten;

l) annat, som kan behöfva undantagsvis genom requisition anskaffas, såsom beväpnings- och utrustningspersedlar, läkemedel och förbandsmaterialier, äfvensom till biträde erforderlig personal.

1889 års förslag.

1895 års förslag.

§ 3.

För åstadkommande af en så vidt möjligt jemn fördelning vid requisitionernas utgörande indelas riket redan i fred, på sätt som af Konungen bestämmes, i requisitionsområden, hvarvid hänsyn tages ej mindre till de särskilda landsdelarnes tillgångar än ock till rikets administrativa indelning samt krigsmagtens förläggning.

Denna indelning skall, då requisitionernas beskaffenhet sådant medgifver, läggas till grund för deras utgörande.

Hvad krigsskådeplatsen angår, eger dock högste befälhafvaren, utan hinder af denna föreskrift, att i nämnda afseende utfärda nödiga bestämmelser, sedan han erhållit det bemyndigande, som i § 1 mom. 4 omförmäles.

§ 3.

1. Requisitionerna ställas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande eller behörig under honom lydande administrativ myndighet.

2. Då större skyndsamhet erfordras och requisitionens ändamål eljest skulle förfelas, må requisition ställas till kommunal myndighet eller, der sådan icke kan genast anträffas, omedelbart till den eller dem, som böra requisitionen fullgöra.

§ 4.

1. Requisition ställes till Konungens befallningshafvande eller behörig under honom lydande administrativ myndighet.

2. Då större skyndsamhet erfordras och requisitionens ändamål eljest skulle förfelas, må requisition ställas till kommunalmyndighet eller, der sådan icke kan genast anträffas, omedelbart till den eller dem, som böra requisitionen fullgöra.

3. Requisition må icke omfatta

1889 års förslag.

3. Requisition må icke omfatta annat än hvad inom orten finnes att tillgå.

4. Vägrar eller försummar någon att requisition behörigen eller i rätt tid fullgöra, eger administrativ eller kommunal myndighet att använda det tvång, som erfordras för det reqvirerades uttagande. Kan dröjsmålet medföra våda och är civil myndighet ej när, tillkommer ock militärmyndighet samma rätt mot ansvar, vid missbruk, efter lag.

§ 4.

1. Qvarter lemnas:

för tågande trupper och militärtransporter;

för till ortens försvar eller eljest derinom förlagda trupper och militära anstalter;

2. Qvarter lemnas i mån af utrymme i tillgängliga hus och byggnader å all egendom så väl i stad som på landet, hvilken icke på grund af gällande stadganden är från inqvartering befriad.

3. Qvarter med ljus och värme för människor, stallrum för hästar och slagtkreatur samt, i mån af behof, plats under tak för materiel och andra förnödenheter lemnas utan betalning. Mat och foder i kvarteren ersättes efter det pris markegångstaxan upptager.

4. I öfrigt lända gällande inqvarteringsordningar och författningar om truppers och persedlars

1895 års förslag.

annat än hvad inom orten finnes att tillgå.

4. Vägrar eller försummar någon att requisition behörigen eller i rätt tid fullgöra, eger administrativ eller kommunal myndighet att använda det tvång, som erfordras för det reqvirerades uttagande. Kan dröjsmålet medföra våda och är civil myndighet ej när, tillkommer ock militärmyndighet samma rätt mot ansvar, vid missbruk, efter lag.

§ 5.

1. Qvarter lemnas:

för tågande trupper och militärtransporter,

för till ortens försvar eller eljest derinom förlagda trupper och militära anstalter.

2. Qvarter lemnas i mån af utrymme i tillgängliga hus och byggnader å all egendom såväl i stad som på landet; dock äro invånarne ej skyldige att lemna de rum eller sängar, der de vanligen hafva sitt nattläger.

3. Qvarter för människor, stallrum för hästar och slagtdjur samt, i mån af behof, plats under tak för materiel och andra effekter lemnas utan betalning.

4. Mat, som lemnas i kvarteren, skall vara efter ortens sed och ersättes, likasom i kvarteren lemnadt foder, efter det pris markegångstaxan upptager.

1889 års förslag.

fortskaffande i tillämpliga delar till efter rättelse; skolandet dock, vid behof af trängre inqvartering än i vederbörliga inqvarteringsordningar är föreskrifvet, en hvar åtnöjas med det utrymme, som kan lemnas.

§ 5.

1. Då i annan ordning än för kronoskjuts finnes föreskrifvet anspann med eller utan fordon på requisition lemnas, utgår ersättningen efter kördag, beräknad till högst tolf timmar, med det pris markergångstaxan bestämmer. Begagnas fordon endast sex timmar eller mindre, utgår ersättningen för half kördag.

2. För färd från bostaden till inställelseplatsen, äfvensom för hemfärden, undfås ingen ersättning, om afståndet understiger en nymil. Uppgår afståndet till en, men understiger två nymil, lemnas därför särskild ersättning med forlön för en fjerdedels kördag, och om det uppgår till två nymil och derutöfver, med forlön för en half kördag.

3. Forman, som mer än fyratioåtta timmar nödgas vara borta från hemmet, har, utan afdrag på forlönen, på den för honom bestämda

1895 års förslag.

5. I öfrigt lända i fråga om qvarter gällande inqvarteringsordningar och författningar om truppers och persedlars fortskaffande i tillämpliga delar till efter rättelse; skolandet dock, vid behof af trängre inqvartering än i vederbörliga inqvarteringsordningar är föreskrifvet, en hvar af krigsmagten åtnöjas med det utrymme, som kan lemnas.

§ 6.

1. Då i annan ordning, än för kronoskjuts finnes föreskrifvet, anspann med eller utan fordon på requisition lemnas, utgår ersättningen efter kördag, beräknad till högst tolf timmar, med det pris markergångstaxan bestämmer. Begagnas fordon endast sex timmar eller mindre, utgår ersättningen för half kördag.

2. För färd från bostaden till inställelseplatsen, äfvensom för hemfärden, undfås ingen ersättning, om afståndet understiger en nymil. Uppgår afståndet till en, men understiger två nymil, lemnas därför särskild ersättning med forlön för en fjerdedels kördag, och om afståndet uppgår till två nymil eller derutöfver med forlön för en fjerdedels kördag för hvarje full nymil af detsamma.

3. Forman, som nödgas vara borta från hemmet mer än fyratio-

1889 års förslag.

farvägen enahanda rätt till inqvartering och föda för sig och sina dragare som person tillhörande krigsmagten.

4. För den skada eller betydligare försämring, som å djur eller fordon bevisligen uppkommit under begagnandet utan egarens eller formannens förvällande, är egaren berättigad till full ersättning. Tages anspann med eller utan fordon i anspråk för längre tid än fyratio-åtta timmar eller för oviss tid eller väglängd, skola hästar, åkdon och selytg värderas vid inställelsen. Har sådan värdering icke då kunnat ske, bör den så snart som möjligt derefter verkställas.

§ 6.

1. Enskild jernväg med dess tjenstepersonal, materiel, byggnader, telegrafinier och materialförråd m. m. skall, der så erfordras, stå till krigsmagtens förfogande för fortskaffning af trupper och krigsförnödenheter af alla slag; och vare egaren pliktig att i jernvägens vagnar anordna nödig inredning för dylik fortskaffning.

2. Militärtransporter betalas efter fastställd taxa eller de särskilda bestämmelser, som kunna för jernvägen vara gällande. Ersättning för i öfrigt begagnad driftmateriel

1895 års förslag.

åtta timmar, eger utan afdrag på forlönen att på den för honom bestämde farvägen tillgodonjuta enahanda rätt till inqvartering och föda för sig och sina dragare, som om han tillhörde krigsmagten.

4. För den skada eller betydligare försämring, som å djur eller fordon bevisligen uppkommit under begagnandet utan egarens eller formannens förvällande, är egaren berättigad till full ersättning. Tages anspann med eller utan fordon i anspråk för längre tid än fyratio-åtta timmar eller för oviss tid eller väglängd, skola hästar, åkdon och selytg värderas vid inställelsen. Har sådan värdering icke då kunnat ske, bör den så snart som möjligt derefter verkställas.

§ 7.

1. Vid enskild jernväg, som står till krigsmagtens förfogande för fortskaffning af trupper och krigsförnödenheter, vare egaren pliktig att å jernvägens vagnar anordna nödig inredning för dylik fortskaffning.

2. Militärtransporter betalas efter fastställd taxa eller de särskilda bestämmelser, som kunna för jernvägen vara gällande. Ersättning för jernväg, som eljest i sin helhet eller till viss del för krigsändamål tages i anspråk likasom för jernvägsmateriel, lemnas i förhållande till den tid, hvarunder jernvägen eller

1889 års anslag.

lemnas i förhållande till tiden, hvar under den blifvit använd, den förlust, som derigenom kunnat för jernvägen uppkomma, samt den skada eller betydligare försämring materielen lidit. För all annan materiel utgår ersättningen antingen efter nyssnämnda grunder eller ock efter dess värde.

§ 7.

1. Då tomma eller obegagnade hus och byggnader, skogs- och hagmarker samt öppna, obrukade fält enligt denna lag användas för militära ändamål, lemnas ingen annan ersättning än för derå bevisligen uppkommen skada. För begagnandet af andra byggnader och annan mark lemnas ersättning äfven i förhållande till den för innehafvaren deraf förlorade afkastning eller nytta.

2. Efter samma grund utgår ersättning för fartyg, båtar och andra farkoster.

3. Fartyg, som användas till försänkningar eller likartade ändamål, ersättas till fulla värdet.

§ 8.

1. I andra fall, än i § 2 mom. b) säges, må proviant- och fourrageartiklar samt slagtboskap requireras endast då krigsmagtens underhåll icke kan på annat sätt tillgodoses och blott på Konungens

1895 års förslag.

materielen varit egaren afhänd, samt den skada eller betydligare försämring densamma lidit.

3. För kanaler, slussverk, telegraf- och telefoninrättningar, som tagas i anspråk, utgår ersättningen enligt de i mom. 2 anförda grunder.

§ 8.

1. Då tomma eller obegagnade hus och byggnader, skogs- och hagmarker samt öppna, obrukade fält enligt denna lag användas för militära ändamål, lemnas ingen annan ersättning än för derå bevisligen uppkommen skada. För begagnandet af andra byggnader och annan mark lemnas ersättning icke allenast för sådan skada utan äfven för den för innehafvaren deraf förlorade afkastning eller nytta.

2. Efter samma grunder utgår ersättning för fartyg, båtar och andra farkoster.

3. Fartyg, som användas till försänkningar eller likartade ändamål, ersättas till fulla värdet.

§ 9.

Inom krigsskådeplats gäller, i stället för markegångstaxa, särskild taxa, som upprättas af den i § 11 omnämnda kommission och kungöres af vederbörande Konungens befallningshafvande.

1889 års förslag.

eller högste befälhavarens befallning; dock må för trupp under marsch eller vid tillfälligt uppehåll lifsmedel åt människor och djur jemväl utan dylik befallning requireras af truppens befälhavare, då omständigheterna göra sådant oundgängligen nödvändigt.

2. Hvad som enligt denna § requireras, ersättes till fulla värdet efter gångbart pris; dock ej under det requirerades värde enligt markegångstaxan.

§ 9.

Dagsverken samt lägerhalm och bränsle ersättas efter ortens markegångspris.

§ 10.

För lemnad vård åt sjuke eller sårade, för beväpnings- eller utrustningspersedlar och förbandsmaterialier utgår ersättning efter ortens markegångspris, der pris å arbete eller varor af dylik beskaffenhet finnas i markegångstaxorna angifna, men eljest efter de pris, som i orten gälla.

§ 11.

I de fall, då ersättning för fullgjorda requisitioner icke utgår ef-

1895 års förslag.

Pris å arbete eller varor, som upptagas å taxa för krigsskådeplats, får icke understiga motsvarande pris enligt markegångstaxan.

§ 10.

1. Der vederbörliga taxor icke upptaga pris å requirerade arbeten eller varor, skall hvad som genom requisition utgöres ersättas till fulla värdet efter gångbart pris.

2. För forsling af requirerade varor till aflemningsplats utgår ersättning enligt § 6.

§ 11.

1. För hvarje län äfvensom för Stockholms stad skall finnas en

1889 års förslag.

ter markegångspris eller fastställda taxor, bestämmes den, der öfverenskommelse icke kan träffas, af tre gode män, af hvilka en utses af militärmyndighet, en af den, som fullgjort requisitionen, och den tredje af de båda sålunda valde, eller, om de ej kunna sig om en person förena, på landet af domaren i orten och i stad af magistraten; skolande dock vid värderingen alltid de i denna lag angifna grunder följas.

1895 års förslag.

kommission, med åliggande att upprätta taxa för requisitioner inom krigsskådeplats, att pröfva och bestämma fordringsbeloppen för inom länet eller hufvudstaden utgjorda requisitioner; der ersättning för dessa icke utgår efter behörigen fastställda taxor, samt i öfrigt handlägga sådana ärenden, som ega sammanhang med ersättning för utgjorda requisitioner eller för derunder uppkommen skada.

Kommissionen skall bestå af trenne ledamöter, nemligen en ledamot, tillika ordförande, vald af vederbörande landsting eller stadsfullmäktige inom sig, en intendentur-tjensteman eller officer, utsedd af arméfördelningschefen (militärbefälhafvaren) samt en civil tjänsteman, tillika sekreterare, utsedd af Konungens befallningshafvande.

2. Huru ändring i kommissionens beslut må hos Konungen sökas, bestämmes i den ordning som i § 13 sägs.

§ 12.

1. Liquid för fullgjord requisition skall, efter fordringsbeloppets pröfning och godkännande, der så ske kan, erläggas kontant, men, då detta ej låter sig göra, genom en till fordringsegaren stäld, tre månader efter utställandet till betalning förfallen anvisning. Sådan anvisning löper med fem procent ränta

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 1 Saml. 1 Afd. 22 Häft.

§ 12.

1. Liquid för fullgjord requisition skall, efter fordringsbeloppets pröfning och godkännande, der så ske kan, erläggas kontant, men, då detta ej låter sig göra, genom en till fordringsegaren stäld, tre månader efter utställandet till betalning förfallen anvisning. Sådan anvisning löper med fem procents

1889 års förslag.

från och med den dag, då requisitionen fullgjordes.

2. Genom allmän kungörelse meddelas så väl sättet och ordningen för fordringsbeloppens pröfning och godkännande, som ock hvilken myndighet är behörig att anvisning utställa.

3. Anvisningen inlöses å ort och tid, som genom allmän kungörelse tillkännagifves.

§ 13.

De närmare föreskrifter, som för verkställigheten af denna lag blifva erforderliga, utfärdas af Konungen.

§ 14.

Angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon är särskildt stadgadt.

1895 års förslag.

ränta från och med den dag, då requisitionen fullgjordes.

2. Sättet och ordningen för fordringsbeloppens pröfning och godkännande, äfvensom hvilka myndigheter ega behörighet att utställa anvisningar, bestämmes uti den ordning § 13 angifver.

3. Anvisning inlöses å ort och tid, som genom allmän kungörelse tillkännagifves.

§ 13.

De närmare föreskrifter, som för verkställigheten af denna lag blifva erforderliga, utfärdas af Konungen.

§ 14.

Angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon är särskildt stadgadt.

1889 års förslag.

Lag

angående skyldighet för enskilde
att till krigsbruk afstå hästar
och fordon.

§ 1.

1. Egare af hästar och af fordon äro, med de undantag mom. 2 af denna paragraf innehåller, skyldige att, när så erfordras, till krigsbruk afstå desamma i den ordning och mot den ersättning, som i denna lag sägs.

2. Befriade från denna skyldighet äro:

a) Konungen och medlemmar af det kongliga huset för det antal hästar och fordon Konungen, för Eget och medlemmarnes behof, finner för godt bestämma;

b) personer, tillhörande främmande magters härvarande beskickningar och konsulat, så vida de icke äro svenske undersåtar;

c) embets- och tjänstemän, läkare och veterinärer för de hästar och fordon, hvilka för utöfvandet af deras tjänst eller yrke äro behöfliga;

1895 års förslag.

Lag

angående skyldighet för enskilde att
till krigsbruk afstå hästar
och fordon.

§ 1.

1. Egare af hästar och af fordon äro, med de undantag, mom. 2 af denna paragraf innehåller, skyldige att, när så erfordras, till krigsbruk afstå desamma i den ordning och mot den ersättning, som i denna lag sägs.

2. Befriade från denna skyldighet äro:

a) Konungen och medlemmar af det kongl. huset för det antal hästar och fordon Konungen, för eget och medlemmarnes behof, finner för godt bestämma;

b) personer, tillhörande främmande magters härvarande beskickningar och konsulat, så vida de icke äro svenske undersåtar;

c) embets- och tjänstemän, läkare och veterinärer för de hästar och fordon, hvilka för utöfvandet af deras tjänst eller yrke äro behöfliga;

1889 års förslag.

d) personer, med hvilka poststyrelsen uppgjort kontrakt om postbefordran, för det antal hästar, nämnda kontrakt omfattar, jemte nödiga fordon för kontraktets fullgörande;

e) gästgifvare och skjutsentreprenörer för egna, till skjutsskyldighetens uppehållande nödiga hästar och fordon.

§ 2.

Det antal hästar, som erfordras för krigsmagtens ställande på krigsfot, bestämmes af Konungen, särskildt för fastlandet och särskildt för Gotlands län, samt fördelas likaledes af Konungen på vederbörliga kommuner efter förhållandet mellan antalet hästar öfver tre år inom hvarje kommun och, hvad fastlandets kommuner angår, hela antalet hästar derstädes af sagda ålder samt, hvad kommunerna i Gotlands län angår, hela antalet hästar af enahanda ålder i nämnda län.

Sådan fördelning verkställles hvar femte år.

§ 3.

1. Sedan Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigs-

1895 års förslag.

d) personer, hvilka kontraktens enligt förbundit sig att för truppernas årliga öfningar tillhandahålla hästar samt vid mobilisering öfverlåta dem till kronan, för det antal hästar kontrakten omfatta;

e) personer, med hvilka poststyrelsen uppgjort kontrakt om postbefordran, för det antal hästar, nämnda kontrakt omfattar, jemte nödiga fordon för kontraktets fullgörande;

f) gästgifvare och skjutsentreprenörer för egna, till skjutsskyldighetens uppehållande nödiga hästar och fordon.

§ 2.

Det antal hästar, som erfordras för krigsmagtens ställande på krigsfot, bestämmes af Konungen, särskildt för fastlandet och särskildt för Gotlands län, samt fördelas likaledes af Konungen på vederbörliga kommuner efter förhållandet mellan antalet hästar öfver tre år inom hvarje kommun och, hvad fastlandets kommuner angår, hela antalet hästar derstädes af sagda ålder samt, hvad kommunerna i Gotlands län angår, hela antalet hästar af enahanda ålder i nämnda län.

Sådan fördelning verkställles hvar femte år.

§ 3.

1. Sedan Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot,

1889 års förslag.

fot, hvarom i lagen angående skyldighet för enskilde att fullgöra requisitionen för krigsbehof sägs, skall från den dag, som genom allmän kungörelse bestämmes, det åligga hvarje kommun inom riket att å mönstringsställen och tider, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, uppå förslag af vederbörande polismyndighet, utsättas, hålla till handa det antal hästar, för hvilkas anskaffande kommunen, enligt § 2, skall ansvara.

2. Sker öfvergången till krigsfot icke samtidigt för hela krigsmagten, bestämmes af Konungen, från hvilken tid och i hvilken ordning skyldigheten för de särskilda kommunerna inträder att till fyllande af krigsmagts behof af hästar bidraga.

§ 4.

1. Inom hvarje kommun skall ofördröjligen efter det Konungen förordnat om krigsmagts ställande på krigsfot af stads- eller kommunalfullmäktige, eller, der sådana icke finnas, å allmän rådstuga eller kommunalstämma, utses en särskild nämnd af fem personer, hvilken inom kommunen uttager de hästar, som, enligt § 3, skola å mönstringsställen tillhandahållas. Vid hästarnes uttagande bör tillses, att den enskilde kommunalmedlemmar derigenom drabbande tunga, så vidt möjligt är, jemnt fördelas, och skola hästar af synnerligen högt värde vid valet förbigås.

1895 års förslag.

skall det åligga hvarje kommun inom riket att å mönstringsställen och tider, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, uppå förslag af vederbörande militärmyndighet, utsättas, hålla till handa det antal hästar, för hvilkas anskaffande kommunen, enligt § 2, skall ansvara.

2. Sker öfvergången till krigsfot icke samtidigt för hela krigsmagten, bestämmes af Konungen, i hvilken ordning skyldigheten för de särskilda kommunerna inträder att till fyllande af krigsmagts behof af hästar bidraga.

§ 4.

1. Inom hvarje kommun skall ofördröjligen efter det Konungen förordnat om krigsmagts ställande på krigsfot af stads- eller kommunalfullmäktige eller, der sådana icke finnas, å allmän rådstuga eller kommunalstämma utses en särskild nämnd af fem personer, hvilken inom kommunen uttager de hästar, som, enligt § 3, skola å mönstringsställen tillhandahållas. Vid hästarnes uttagande bör tillses, att den enskilde kommunalmedlemmar derigenom drabbande tunga, så vidt möjligt är, jemnt fördelas, och skola hästar af synnerligen högt värde vid valet förbigås.

1889 års förslag.

2. I fråga om valbarhet till denna nämnd, rätten att afsäga sig ledamotskap i densamma samt vilkoren för nämndens beslutsmässighet gäller i tillämpliga delar hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet finnes för kommunalnämnd i enahanda afseenden stadgadt.

§ 5.

1. De hästar, som af kommunerna tillhandahållas, skola vara för krigsbruk duglige.

2. Hästarnes duglighet till krigsbruk pröfvas af en mönstringskommission, bestående af tre medlemmar, utsedde, en af militärmyndighet, en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande och en af kommunen i den ordning § 4 bestämmer. Mönstringskommissionen biträdes af en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande dertill förordnad veterinär.

3. Blifver häst kasserad eller har häst, som enligt § 4 uttagits, icke blifvit vid mönstringstillfället instäld, och aflemnas ej genast i dess ställe af kommunen annan häst, som kan godkännas, eger mönstringskommissionen inköpa eller, om tillfälle dertill ej yppas, låta, med biträde af kronobetjeningen, inom kommunen uttaga det bristande antalet hästar; skolande i förstnämnda fall det belopp, hvarmed de sålunda anskaffade hästarnes inköpspris kan komma att öf-

1895 års förslag.

2. I fråga om valbarhet till denna nämnd, rätten att afsäga sig ledamotskap i den samma samt vilkoren för nämndens beslutsmässighet gäller i tillämpliga delar, hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet finnes för kommunalnämnd i enahanda afseenden stadgadt.

§ 5.

1. De hästar, som af kommunerna tillhandahållas, skola vara för krigsbruk duglige.

2. Hästarnes duglighet till krigsbruk pröfvas af en mönstringskommission, bestående af tre medlemmar, utsedde, en af militärmyndighet, en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande och en af kommunen i den ordning § 4 bestämmer. Mönstringskommissionen biträdes af en veterinär och en protokollsförare, dertill af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnade.

3. Blifva hästar kasserade eller hafva hästar, som enligt § 4 uttagits, icke blifvit vid mönstringstillfället instälda, och aflemnas ej genast i deras ställe af kommunen andra hästar, som kunna godkännas, eger mönstringskommissionen inköpa eller, om tillfälle dertill ej yppas, låta, med biträde af kronobetjeningen, inom kommunen uttaga det bristande antalet hästar; skolande i förstnämnda fall det belopp, hvarmed de sålunda anskaffade hä-

1889 års förslag.

verstiga det pris, som i medeltal blifvit åsatt de från kommunen enligt § 4 uttagna hästar, ersättas staten af kommunen, mot godtgörelse af den hästegare, som genom försummelse att fullgöra stadgade föreskrifter kan anses vara till kommunens utgift vållande.

4. Med hästarne, som vid aflemnandet böra hafva skoningen i godt skick, skall ock följa rykt-don, grimma, täcke af ylle, täckgjord, en omgång lösa hästskor samt foder för tre dygn.

§ 6.

Hästarne jemte de i § 5 omförmälda persedlar äfvensom fodret inlösas af staten mot ett pris, hvilket af mönstringskommissionen fastställes till det belopp, som motsvarar ej mindre hästarnes och persedlarnes samt fodrets fulla värde, än ock kostnaden för hästarnes inställande på mönstringsorten.

§ 7.

1. Efter den dag, som jemlikt § 3 varder genom allmän kungö-

1895 års förslag.

starnes inköpspris kan komma att öfverstiga det pris, som i medeltal blifvit åsatt de från kommunen enligt § 4 uttagna hästar, ersättas staten af kommunen, mot godtgörelse af den hästegare, som genom försummelse att fullgöra stadgade föreskrifter kan anses vara till kommunens utgift vållande.

4. Med hästarne, som vid aflemnandet böra hafva skoningen i godt skick, skall ock följa rykt-don, grimma, täcke af ylle, täckgjord, en omgång lösa hästskor och, der så ske kan, fodertornist samt dessutom foder för tre dygn.

§ 6.

Hästarne jemte de i § 5 omförmälda persedlar äfvensom fodret inlösas af staten mot ett pris, hvilket af mönstringskommissionen fastställes till det belopp, som motsvarar ej mindre hästarnes och persedlarnes samt fodrets fulla värde, än ock kostnaden för hästarnes inställande på mönstringsstället.

Kan militärpersonal ej infinna sig å mönstringsstället för hästarnes emottagande, utgår ersättning äfven för hästarnes förande derifrån till vederbörlig truppafdelning genom de aflemnandes försorg.

§ 7.

1. Sedan förordnad blifvit om krigsmagtens ställande på krigsfot,

1889 års förslag.

relse bestämd, kan i kommunerna till inlösen för statens räkning uttagas det antal af der befintliga, till krigsbruk tjenliga fordon, som, utöfver hvad förut finnes till krigsförvaltningens förfogande, är för krigsmagten erforderligt.

2. Med hvarje fordon skall, utom dess vanliga tillbehör, aflemnas seltyg.

3. Fordonens fördelning på kommunerna bestämmes hvar femte år af Konungen; och gälla beträffande fordonens uttagning och tillhandahållande äfvensom inlösningsprisets fastställande m. m. enahanda bestämmelser som i fråga om hästar.

§ 8.

De fastställda inlösningsprisen å aflemnade hästar och fordon med tillbehör betalas kontant å mönstringsställena eller, der så ej kan ske, genom af mönstringskommissionen utställda anvisningar; skotlande i fråga om dylika anvisningars förräntande och infriande, föreskrifterna i § 12 af lagen angående skyldighet för enskilde att fullgöra requisitioner för krigsbehof lända till efterrättelse.

§ 9.

Egare af häst eller fordon är berättigad att, efter krigsmagten återgång till fredsfot, mot inlös-

1895 års förslag.

kan i kommunerna till inlösen för statens räkning uttagas det antal af der befintliga till krigsbruk tjenliga fordon, som, utöfver hvad förut finnes till krigsförvaltningens förfogande, är för krigsmagten erforderligt.

2. Med hvarje fordon skall, utom dess vanliga tillbehör, aflemnas seltyg.

3. Fordonens fördelning på kommunerna bestämmes hvar femte år af Konungen; och gälla beträffande fordonens uttagning och tillhandahållande äfvensom inlösningsprisets fastställande m. m. enahanda bestämmelser som i fråga om hästar.

§ 8.

1. De fastställda inlösningsprisen å aflemnade hästar och fordon med tillbehör betalas kontant å mönstringsställena eller, der så ej kan ske, genom af mönstringskommissionen utställda, tre månader efter utställandet till betalning förfallande anvisningar. Sådan anvisning löper med fem procent ränta från och med dagen för utställandet.

2. Anvisningarna inlösas å ort och tid, som genom allmän kungörelse tillkännagifvas.

§ 9.

Egare af häst eller fordon är berättigad att, efter krigsmagten återgång till fredsfot, mot inlös-

1889 års förslag.

1895 års förslag.

ningsprisets återbärande återfå af-
lemnad häst eller fordon.

ningsprisets återbärande återfå af-
lemnad häst eller fordon.

§ 10.

De vidare bestämmelser, som för
tillämpning af denna lag erfordras,
utfärdas af Kongl. Maj:t.

§ 10.

De vidare bestämmelser, som för
tillämpning af denna lag erfordras,
utfärdas af Kongl. Maj:t.